

Łužyske wuzjawjenje

Łužyca. Dalej. Mysliś

/Wuzjawjenje połneje nažeje abo połneje rozsužonosći a połneho elana za strukturnu změnu /

K tomu dokumentoju: How jo skóńčna werzija Łužyskego wuzjawjenja ze stawom wót 31. maja 2015. Jo se wótgłosowała w iniciatiwnem kružku "Łužyca. Dalej. Mysliś." Napis jo žělowy našisk. Wózwjawjenje se koordiněrujo wót žělowego kružka Zjawne žěło.

Łužyca nam na wutšobje lažy. W starosći wó Łužycu se wobrošimy my, te pódpisujuce, dla togo z tym wuzjawjenim na zjawnosć.

Staramy se, až ta we Łužycy wažna strukturna změna se njezachopijo zmužnje a rozsužonje. Smy njeměrnjone, až žaržanje starych góspodarskich strukturow wobgrozyjo socialnu, ekonomisku a ekologisku žyweńsku móžnosć.

Ale smy teke połneho optimizma a teje wóle, změnu sobu wugótowaś. Togodla pšepšosyjomy z tym wózwjawjenim wšyknych, zbuženje se wěriś.

Cas cakanja na rozsudy jo mimo. Comy, až za 15, 20 abo 25 lětami wšykne luže našogo regiona mógu mimo wuměnjenjow a gjarže groniś.

"Łužyca jo na dobrem puśu".

Za to musymy žinsa zakłady twóriś. Droga tam bužo šěžka byś. Zawcasnje smy pšeznanjone: Naš region móžo tu drogu z wutrajnosću a kreatiwnosću zmejstrowaś.

Bramborske, Sakske a Barlinske, Serby, Dolno- a Górnołužyske, Nimske a Pólske we wójewodstwoma Dolna Šlesiska a Lebus, domorodne, pšisěgnjone a wólbnołužyske, zadrogowane a zadomnjone – naša wjelebóćnosć pokazujo, kótare bogatstwo naša pózdatnje strukturnosć Łužyca ma. Łužyca jo pisana a dej pisanjejša bywaś!

Taka wjelebóćnosć ze swójimi wjelimi pioněrami změny a južo wobstojecymi zwětšego lokalnymi organizacijami, kupkami a iniciatiwami jo płodna zemja za byrgarski angažement, kenž dej se pšez cełu Łužycu šěgnuś. Zgromadnje comy proces zawjasć a pšiwóziś. Ten proces rozmějomy ako mysleńsku žěłarnju a ako platformu, kenž móce zjadnošijo a wubužijo.

Naš optimizm za zrealizěrowanje za strukturnu změnu, kenž pšed nami lažy, wuwija se teke z dłužkego nazgónjenja Łužyce z górnistwom. Wob generacije jo pšinjasto luži do Łužyce, jo zmóžniło pšez lětzasetki až do žinsa dobre wujženje. Take žělowe a žyweńske wugbaše zasłužyjo respekt. Z angažementom, inowacijami a pilnosću su generacije Łužycu grawěrujucy změnilo a k tomu cynili, což žinsa jo. Za notny proces změny comy wědu a nazgónjenje wužywaś.

Zawcasnje jo bólosne nazgónjenje, až stary, dominěrujucy góspodarski model našogo regiona njejo na dlůjki glěd nosecy. Bóli se, až nastupnosći jadnotliwego góspodarskego gałuzy su polarizěrowali ceły region, teke do wejsnych zgromadnosćow a familijow. Bóli se, až musymy póznaš: Z ekologiski pšenjasliwym žywjenim w našom regionje a na kóńcu na našom planeše njedajo take se zjadnošiš. Pšed tym njesmějomy, njamóžomy a njocomy naše wócy zacyniš.

Musymy tak ako pšecej wěcej luži na našom swěše wizeš, až aktualna klimatiska změna nas a naše žiši akutnje wobgrozyjo. Wšůzi pšiběrajuce proce za pšetwař energijowego systema a za reducěrowanje emisijow wuglowego oksida njejsu jano za Łužycu wjelike wupominanje. Jo waźnje se tomu wupominanju aktiwnje stajiš a wuspěšny pozitiwny pšikład daš.

Togodla apelěrujomy na zmuźnosć a rozsuzonosć luži, kenž se zasajźiju za rozglědnu politiku: Łužycy trjeba wěcej wjelebócnosći a pšewinjenje wót wjelikostrukturow, kenž wótwisnje cynje. Na droze tam trjebatej góspodarstwo a towaristwo skoboženje, wěrnosć a politiske zbuženje.

Politiske zbuženje, kótarež se žycymy, zachopijo se z wěcownosću. K tomu licy rozměše: Tysace derje zapłašonych industrielných žělowých městnow w górnistwje dajo se stoprocentiski ekwiwalentnje z drugimi industrielnymi žělowymi městnami narownaš. Pšestup na wěcej małowělných góspodarskich strukturow a na lokalne stwórcenje gódnostow bužo pońje procow. Za to njedajo žeden masterski plan.

Weto: Naša wutrajnosć jo na kóńcu. Njocomy dlej pšenjasć, až se wugrajo žěło pšešiwu pširože, derjeměše pšešiwu znicenju našych žyweńskich zakładow. Sajźimy na wědobne nawjedowanje a wugótowanje pšeměnenja.

Nawołajomy luži we wšych žělach Łužyce, našu zagórjetosć žěliš. Zgromadnje comy wó tom pšemysliš, co jo trěbne, aby “dobre žywjenje we Łužycy” zmóžniło. A pón comy wó tom wójowaš, z kótarymi dobrymi kšacami móžomy region dalej wjasć.

Pši tom gronimy jasnje: Tema brunicoweje jamy jo nam wjelgin waźny. My Łužyske comy pokazowaš, až towarišnosć móžo weto mócných konfliktow groble pšewinuš a zgromadnje pšichod wuwijaš. Nic jano za žinsa žywych, ale teke za naše žiši a žišižiši. Tak móžomy za druge regiony na swěše z pódobnymi wupominanjami sam pšikład byš.

Žycymy se take “My” za Łužycu. Wokrejse, komuny a wšykne wobydlarje njedeje ako wuběžowarje a kontrahenty nastupaš, ale ako wjelika móc zgromadnego kulturnego ruma, komuž se Łužycy groni a Łužycy myšli: Łužycy. Dalej. Mysliš.

Pši tom dajo wjelike potenciale, kótarež móžomy wužywaš:

Nejwětša móc regiona smy my mimo pšašanja sami – luže Łužyce. Luže, kenž how bydle a žělaju, pšijnasu wšykno sobu, což se trjeba za wuwiše z pšichodom. Žywjenja gódný pšichod mógu jano Łužyske sami twóriš. Pokazujomy kreatiwnu bogatosć našogo regiona, až do togo pódgódnosny duch pšedewzešarjow a iniciatiwow a potential wjelebócnosći –

wšykno pokazujo w zawodach a wusokich šulach, w ciwilno-towarišnistnych prijektach a iniciatiwach, w komunach a wosadach móc zbuženja. Pokazujomy na nazgónjenje z 25 lět pšeměnenja. Twarde złamanje pó kóńcu DDR-góspodarstwa jo za wjelich šěžke było. Te nazgónjenja pak su dali nas wěcownejše byś. Pokazujomy teke na industrialne derbstwo, traděrowany inowaciski duch a na z tym zwězany know-how w regionje. Kak móžomy z ekologiskeju wědu 21. stolěša nawězowaś, jo za Łužycu to pšašanje jedno tych pšašanjow, kótarymiž comy se stajaś.

Rozmějomy se ako zwónožarje a zwónožarki. Pšepšosyjomy, zgromadnje se na drogu daś – taka droga chopi ze šyrokeju debatu wó “dobrem žywjenju we Łužycy”.

Za to pšepšosyjomy wšych, kenž kšě sobu statkowaś, wšo jedno lěc pšidu z politiki, góspodarstwa, cerkwjow, žěłarnistwow, zwězkow a towaristwow abo lěc kšě ako priwatna wósoba pšinosowaś.

Wjaselimy se wó powěsći wót Was, a wjaselimy se hyšći wěcej, gaž pódpěrujošo našo wuzjawjenje zjawnje z Wašym zapisanim do slědujuceje lišćiny.